

NIVELUL DE ÎNCREDERE A POPULAȚIEI ÎN INFORMAȚIILE PRIVIND VACCINURILE ȘI EFECTELE ACESTORA

Septimiu VOIDĂZAN¹,
*Geanina MOLDOVAN²,
Horațiu MOLDOVAN³,
Mariana MOLDOVAN NEGOIȚĂ⁴,
Daniela CEANĂ⁵,
Ioana Bianca CĂLIN⁶,
Cosmina Cristina UZUN⁷

¹Conferențiar universitar, Disciplina de Epidemiologie, Universitatea de Medicină și Farmacie Tg. Mureș, medic primar

²Asistent universitar, Disciplina de Nutriție Comunitară, Universitatea de Medicină și Farmacie Tg. Mureș, *autor corespondent

³Șef de lucrări, Universitatea de Medicină și Farmacie Tg. Mureș, medic primar medicina muncii.

⁴Spitalul Clinic Județean de Urgență Tg. Mureș

⁵Șef de lucrări, Disciplina de Sănătate Publică, Universitatea de Medicină și Farmacie Tg. Mureș

⁶Student, Medicină generală, Universitatea de Medicină și Farmacie Tg. Mureș

⁷Asistent universitar, Disciplina de Biochimie Medicală, Universitatea de Medicină și Farmacie Tg. Mureș

INTRODUCERE

Vaccinarea este o metodă de imunizare activă, profilactică, împotriva unei boli, prin inocularea unui vaccin. Vaccinurile sunt preparate biologice dotate cu proprietăți antigenice, care declanșează apariția răspunsului imun la organismele supuse vaccinării. Protecția imunologică se instalează după un interval de timp variabil (săptămâni, luni) în funcție de vaccin, și este de lungă durată (ani). Imunizarea artificială este procesul de inducere a protecției specifice față de o boală infecțioasă prin administrarea de preparate imunologice care conțin substanțe antigenice sau anticorpi cu origine umană sau animală. Dobândirea rezistenței specifice în mod artificial se poate realiza prin imunizarea activă și pasivă. Imunizarea activă constă în inducerea unui răspuns imun prin administrarea unor antigene lipsite de toxicitate și virulență, dar capabile de a stimula un răspuns imun asemănător celui produs prin infecția naturală [1-3].

Recomandarea vaccinării este dependentă de epidemiologia bolilor infecțioase, caracteristicile antigenelor utilizate, cunoștințele privind principiile imunizării active și pasive, riscul de reacții adverse după vaccinare, precum și de evaluarea economică (analiza cost-beneficiu, cost-eficiență, risc-beneficii) a măsurilor de profilaxie specifică atât din punct de vedere clinic, cât și al sănătății publice [4].

În ultima perioadă, în România, a apărut un curent negativ despre vaccinare, indus de “anumite personalități” care prin menționarea că vaccinarea este un mit, au avut o acțiune nocivă asupra comunității, iar vaccinarea a avut de suferit. Scopul studiului a fost de a culege cât mai multe informații despre riscurile vaccinale de care părinții se tem înainte de a-și vaccina copiii, ce vaccinuri sunt considerate cele mai periculoase de către aceștia și ce măsură de prevenire a dezinformării ar trebui să adopte Ministerul Sănătății pentru ca oamenii să prindă o încredere mai mare în această metodă de profilaxie, prevenire și chiar eradicare a anumitor boli.

S-a apelat la o anchetă de tip transversal prin aplicarea unui chestionar folosit ca instrument de cercetare, alcătuit din 40 de întrebări. În urma studiului efectuat putem concluziona că nivelul încrederii populației în ceea ce privește imunizarea este în continuă scădere. Prin prisma informațiilor insuficiente sau incorecte, teama de componentele vaccinului, modul de administrare al acestuia, efectele adverse sau riscurile nevaccinării, pacienții devin reticenți prin tot amalgamul de date eronate culese în mod haotic de la diferite surse neavizate. Multe persoane preferă internetul, adică comoditatea, în dezavantajul surselor avizate, cum ar fi medicii de familie sau literatura de specialitate.

Cuvinte cheie: vaccin, vaccinare, beneficii, reacții adverse postvaccinale, chestionar.

Vaccinurile reprezintă bune instrumente de reglare a sănătății populației. Sunt folosite atât pentru profilaxie și prevenție, cât și pentru eradicarea unor boli. Vaccinarea are un impact atât la nivelul individului, cât și la nivel social și economic. Prin vaccinare se obține atât protecția imună individuală, cât și colectivă sau imunitatea de grup, prin limitarea circulației agentului patogen. Prin urmare, persoana care se vaccinează nu se protejează doar pe sine, ci și comunitatea din care face parte. În același timp, prin vaccinare se scad costurile unor tratamente scumpe precum și numărul de spitalizări [1, 5, 6].

Însă în ultima perioadă în România a apărut un curent negativ despre vaccinare, indus de “anumite personalități” care, prin menționarea că vaccinarea este un mit, au avut o acțiune nocivă asupra comunității, iar vaccinarea a avut de suferit, denotă și ultima epidemie de rujeolă, unde foarte mulți copii (majoritatea) afectați, nu au fost vaccinați [7-9].

Mișcarea antivaccin a luat amploare în ultimii ani, mai ales datorită importanței pe care a căpătat-o mediul online. Medicii nu se exprimă prea mult online, de fapt ei sunt presați de timp încât și comunicarea cu pacienții este mai “pe fugă”. Instituțiile care organizează studiile pe loturi relevante de pacienți (mii, zeci de mii, etc) publică în reviste de specialitate în limbaj greu de înțeles pentru cei care nu sunt medici. Astfel se face că în mediul online apar coplesitor mai multe informații neautorizate, de regulă împotriva vaccinării.

Populația trebuie să conștientizeze că, pentru a fi pertinent, un site de pe internet cu informații despre vaccinare/vaccin trebuie să aibă în primul rând un proprietar, să fie actualizat/update recent, să ofere informații clare, complete și date de către specialiști în domeniu. Mediul online trebuie să ajute părinții în decizia de vaccinare prin oferirea unor informații explicate de către medici pentru pacienți, cu informații despre cât de benefice sunt vaccinurile.

În acest studiu am dorit să culegem cât mai multe informații despre riscurile vaccinale de care părinții se tem înainte de a-și vaccina copiii, ce vaccinuri sunt considerate cele mai periculoase de către aceștia și ce măsură de prevenire a dezinformării ar trebui să adopte Ministerul Sănătății pentru ca oamenii să prindă o încredere mai mare în această metodă de profilaxie, prevenire și chiar eradicare a anumitor boli.

MATERIAL ȘI METODE:

S-a apelat la o anchetă de tip transversal prin aplicarea unui chestionar folosit ca instrument de cercetare, alcătuit din 40 de întrebări, pentru a identifica aspectele legate de opinia populației privind informațiile deținute despre imunizare și despre ce s-ar putea face pentru a veni în întâmpinarea acestora. Chestionarul a fost format din 3 părți: 1. aspecte demografice ale respondenților, unde au putut răspunde toți oamenii cu acces la internet, indiferent de nivelul socio-cultural; 2. s-a pus accent pe părerea populației despre vaccinare și documentarea corectă a acestora despre imunizare și efectele adverse ale vaccinurilor; 3. s-au enumerat posibilele căi de informare și comunicare între părinți și Ministerul Sănătății, iar aceștia au avut de ales cele mai accesibile căi de relaționare, cât și cele mai eficace. Întrebările au fost de tip închis, deschis, ordonate și neordonate, respectiv binare. Chestionarul a fost aplicat în mediul online din România, pe diverse forumuri și site-uri, ai căror membri erau în speță părinți (marea majoritate mămici), unde erau și discuții deschise despre imunizare și efecte adverse, iar perioada de culegere a datelor a fost parcursul lunilor aprilie, mai și iunie a anului 2017. S-au obținut 665 de răspunsuri, dar s-au eliminat câteva chestionare pe motiv că unele nu au fost completate corespunzător, iar altele nu au fost relevante. În final, au rămas 625 chestionare valabile.

Datele au fost extrase din răspunsurile obținute pe baza chestionarului, iar întrebările au fost transfe-rate într-un document Excel, unde a avut loc prelucrarea statistică cu programul SPSS. Pentru obținerea informațiilor concludente am apelat la tabele de frecvență prin care am identificat frecvența absolută, frecvența relativă și am calculat relațiile dintre diverse variabile, prin utilizarea testului chi pătrat. Am ales ca prag de semnificație statistică pragul de 0,05.

REZULTATE:

Caracteristicile respondenților: Studiul s-a efectuat pe 625 de respondenți, cu vârsta medie de 31+/-7 ani, (minima 18 și maxima 65 de ani), dintre care 78,6% de sex feminin, 66,7% din mediul urban, 34,9% cu studii superioare, 78,6% căsătoriți, și 99% înscriși la un medic de familie. Aspectele demografice ale respondenților sunt redată în tabelul 1.

Beneficiile, riscurile și efectele adverse ale vaccinării

Din relația dintre sursele de informare pe care le-au folosit cei care au răspuns chestionarului și mediul de proveniență al acestora, se distinge o diferență semnificativă ($p=0,007$), cei din mediul urban au apelat mai mult la literatura de specialitate și internet, datorită accesului ușor al acestora la biblioteci și librării, pe când cei din mediul rural la medicul de familie, la cunoștințe și prieteni fiind calea cea mai accesibilă pentru ei. Situația este similară și în funcție de nivelul de studii, cei cu studii liceale și superioare apelează la literatura de specialitate și internet, cei cu studii gimnaziale cer sfaturi medicului de familie ($p=0,0001$).

Am observat că părinții s-au interesat cel mai mult de vaccinul rubeolic-rujeolic-urlian (ROR). La o diferență substanțială de acesta, al doilea răspuns al părinților, a fost legat de vaccinul diftero-tetano-pertusis. Comparativ cu cei care nu au încă copii, aceștia au fost preocupați de cel împotriva hepatitei B în mod special, iar pe locul doi a fost cel rubeolic-rujeolic-oreion, urmat de vaccinul pneumococic conjugat. Am observat repetiția aproape obsedantă a vaccinului ROR, în toate grupurile populaționale ce au luat parte la completarea chestionarului, mai ales la cele care au o mare lacună informativă. Un motiv ar fi că cel mai disputat vaccin care se află în momentul actual pe piață și intră în schema de vaccinare este cel rubeolic-rujeolic-oreion.

Tabel 1. Aspectele demografice ale respondenților

Variabile	Nr.	%
Vârstă	Ani	Media-31 SD-7
Sex, nr (%)	Feminin	491 78.6
Mediul de proveniență, nr (%)	Urban	417 66.7
Studii, nr (%)	Școală generală (5-10 clase)	98 15.7
	Școală postliceală	77 12.3
	Studii liceale	232 37.1
	Studii universitare	218 34.9
Stare civilă, nr (%)	Căsătorit(ă)	491 78.6
	Necăsătorit(ă)	52 8.3
	Concubinaj	63 10.1
	Divorțat(ă)	12 1.9
	Văduv(ă)	7 1.1
Sunteți înscriși la un medic de familie?, nr (%)	Da	619 99.0
Câți copii aveți?, nr (%)	Nu am copii	61 9.8
	1	392 62.7
	2	163 26.1
	Peste 2	9 1.5

În relația dintre întrebarea „dacă în urma vaccinării copiilor au apărut efecte adverse” și „motivele principale pentru care anumiți părinți nu agreează anumite vaccinuri”, se identifică un p semnificativ de 0,001. Motivul asocierii semnificative este acela că jumătate dintre părinții copiilor afectați de vaccinare se tem de efectele adverse posibile, dar un rol important îl au și lipsa informațiilor corecte despre vaccinuri. Părinții care nu au raportat efecte adverse, au considerat că principalul motiv pentru teama vaccinării este lipsa informațiilor corecte în rândul populației despre vaccinul respectiv (68,0%) și mai apoi teama de efecte adverse severe posibile (30,1%). Aceste valori arată, din nou, o mare dezinformare națională și lipsa implicării organelor competente din domeniul sănătății pentru a reduce aceasta teamă aproape generală despre componentele vaccinurilor.

O cincime dintre părinți, respectiv 25,6% dintre cercul de prieteni ai acestora, au menționat că în urma vaccinării au apărut efecte adverse, dar acestea au fost ușoare din categoria: febră, indispoziție, inapetență. 83,8% dintre părinți au respectat normele de vaccinare conform vârstei copilului, iar printre variantele de răspuns ale chestionarului am încercat să oferim mai multe motive plauzibile pentru care părinții refuză vaccinarea cum ar fi: *mai bine să facă boala respectivă, sunt prea multe*

controverse la TV și internet, motive religioase, un anume medic de o anumită specialitate i-au sfătuit să nu vaccineze, dar aceste răspunsuri nu au fost populare în rândul respondenților.

Aspecte legate de informarea populației despre vaccinare

Relația dintre întrebările: „sursele din care s-au informat respondenții” și „dacă aceștia consideră informațiile primite suficiente sau corecte în legătură cu beneficiile, riscurile și efectele adverse ale vaccinării”, a fost semnificativă statistic ($p=0.001$). Asocierea reiese din faptul că cei care sunt mulțumiți de informațiile primite au preferat ca sursă de informare literatura de specialitate (47,7%), ceea ce este de înțeles fiind sursa de documentare cea mai veridică din punct de vedere științific. Următoarea preferință a acestora a fost medicul de familie (28,7%). Dimpotrivă, cei care sunt nemulțumiți de informațiile adunate despre imunizare au preferat ca sursă principală internetul (36,8%), respectiv medicul de familie (28,7%). Această discrepanță nu este de neînțeles, având în vedere că internetul este locul în care pot scrie și persoane neavizate, pot apărea date și mărturii mincinoase sau insuficiente, scoase din context, inclusiv cazuri particulare.

Majoritatea respondenților consideră oportună o

Tabel 2. Cunoștințele privind beneficiile, riscurile și efectele adverse ale vaccinării

Variabile		Frecvență	Procent
Cunoașteți beneficiile vaccinării copiilor?	Da	607	97.1
Din ce surse v-ați informat?	Literatura de specialitate	259	41.4
	Medic de familie	178	28.5
	Internet	157	20.4
	Prieteni, cunoștințe	28	4.5
	Altele	33	5.2
Despre ce vaccinuri v-ați interesat cel mai mult?	Vaccin rubeolic-rujeolic-urlian (ROR)	239	38.2
	Vaccin hepatitic B	86	13.8
	Vaccin diftero-tetano-pertusis (DTP)	72	11.5
	Vaccin BCG	62	9.9
	Vaccin pneumococic conjugat	55	8.8
	Împotriva poliomielitei	35	5.6
	Altele	76	12.2
Considerați că riscul prezentat de vaccinuri e mai mare decât cel al bolii?	Da	214	34.2
	Nu	313	50.1
	Nu știu	98	15.7
Care credeți că sunt motivele pentru care părinții nu agreează anumite vaccinuri?	Efecte adverse severe posibile	217	34.7
	Lipsa informațiilor corecte despre vaccinul respectiv	396	63.3
	Anumiți părinți nu conștientizează importanța vaccinurilor și implicit riscul expunerii copiilor asupra acestor virusi	12	2.0
Ca urmare a vaccinării copilului/copiilor dumneavoastră au apărut efecte adverse?	Da	140	22.4
Aveți în familie/cerc de prieteni cazuri în care, după vaccinare, copilul/copiii au prezentat efecte adverse?	Da	160	25.6
Dumneavoastră ați respectat normele de vaccinare conform vârstei copilului dumneavoastră?	Da	524	83.8

Campanie Națională de Informare a populației generale privind importanța vaccinării și riscurile nevaccinării, cât și efectele adverse ale vaccinării. Cei mai mulți dintre respondenți sunt convinși că Ministerul Sănătății ar avea cea mai mare credibilitate (36,5%), urmat de medicii pediatri (27,2%).

În urma întrebării: „ce măsuri consideră părinții că ar fi benefice pentru creșterea acoperirii informațiilor despre vaccinare” de departe cea mai importantă ar fi inițierea unei campanii de informare cu participarea activă a tuturor autorităților din domeniul sănătății (57,8%). Dacă s-a ridicat problema atitudinii medicului de familie în urma refuzului vaccinului de către părinte, cei mai mulți dintre respondenți au fost de acord că medicul ar trebui să programeze o nouă întâlnire pentru o eventuală consiliere, arătându-și disponibilitatea de

a veni în întâmpinarea acestei probleme și de a susține imunizarea cu argumente științifice riguroase (55,5%). Prin modificarea Planului Național de Vaccinare, 39,8%, respectiv 28.8% dintre respondenți ar dori introducerea vaccinului antiHPV (Human Papilloma Virus) și a vaccinului antimeningococic. Pe de altă parte, 25,4% consideră că vaccinul rujeolic-oreion ar trebui eliminat din programul de vaccinare.

DISCUȚII

Imunizarea copiilor este unul dintre cele mai mediatizate subiecte din domeniul sănătății, la ora actuală, din România. Se cunosc foarte bine nemulțumirile părinților, fie că sunt legate de componentele vaccinurilor, informațiile precare pe care le primesc despre acestea sau lipsa lor din cabinetele medicilor de familie. Cert este că, oricare ar fi motivul, părinții devin din ce în ce mai reticenți la ideea de imunizare.

Prin acest chestionar s-a dorit observarea nivelului de informare al populației în ceea ce privește vaccinarea, cât de multă încredere au în informațiile primite de la diferite autorități din domeniul sănătății și ce metode sunt considerate cele mai benefice pentru creșterea acoperirii informațiilor despre imunizare.

Printre respondenți au răspuns atât persoane cu copii, cât și cele care urmează să aibă, cu vârste cuprinse între 19 și 65 de ani, provenind atât din mediul urban, cât și din cel rural. Indivizii chestionați au răspuns diferit anumitor întrebări, discrepanța semnificativă fiind datorată acestor criterii. Primul inconvenient care reiese din chestionar, și anume cât de bine sunt informați respondenții despre beneficiile vaccinării, s-a pus în evidență în tabelul 2, unde procentajul ce relevă nivelul acestora de informare este semnificativ diferit celui din mediul rural față de mediul urban, respectiv între cei cu studii mai puține și studii superioare. Diferența semnificativă derivă din sursele sărace de documentare pe care le dețin cei din sate și comune.

O altă întrebare menționată în chestionar a fost cea a vaccinurilor de care părinții s-au arătat cei mai interesați. Dacă cei care au copii, au manifestat un interes major pentru vaccinul ROR, cei care nu au copii l-au menționat în primă fază pe vaccinul antihepatitic B. O explicație ar fi că, după

vaccinarea copiilor cu vaccinul ROR, cei mai mulți dintre părinți au observat ușoare efecte adverse manifestate, cum ar fi febră și indispoziție. Răspunsul celui alt grup populațional ar fi explicabil prin frecvența crescută a hepatitei B în mediul rural.

Motivele pentru care părinții nu agreează anumite vaccinuri au fost abordate și ele în chestionar. Cei mai mulți dintre respondenți au fost de acord că lipsa informațiilor corecte despre vaccinul respectiv ar fi principala problemă, pe când doar 34,7% se tem de efectele adverse ale acestora. Aceste date se dovedesc a fi îngrijorătoare, mai ales că rezolvarea problemei este una simplă, ce stă în mâinile unor organizații avizate, prin organizarea unor campanii de informare a populației generale. La întrebarea dacă, ipotetic, s-ar organiza asemenea campanii de informare, respondenții au răspuns afirmativ într-un procent copleșitor (98,4%).

De menționat că la întrebarea unde s-a pus problema vaccinului pe care respondenții îl consideră cel mai riscant răspunsul majoritar a fost vaccinul ROR (31,0%).

Tabel 3. Principii legate de informarea populației despre vaccinare

Variabile		Frecvență	Procent
Vă considerați informat/ă corect în legătură cu beneficiile, efectele adverse și riscurile nevaccinării?	Da	470	75.2
La medicul dumneavoastră de familie, în practica de prevenție a cabinetului, v-au fost furnizate informații privind vaccinarea?	Da	438	70.1
Credeți că aceste informații sunt suficiente pentru a avea încredere în beneficiile vaccinării?	Da	304	48.6
Considerați că ar fi oportună desfășurarea unei Campanii Naționale de Informare a populației generale privind importanța vaccinării și riscurile nevaccinării, cât și efectele adverse ale vaccinării?	Da	615	98.4
Ați participa la o astfel de Campanie?	Da	587	93.9
Cine credeți că ar trebui să se implice mai mult în Campanie și ar avea mai multă credibilitate în fața populației?	Ministerul Sănătății	228	36.5
	Medici pediatri	170	27.2
	Medici de familie	71	11.4
	Medici infecționiști	48	7.7
	Medici epidemiologi	46	7.4
	Toți cei enumerați	62	9.9
Ce măsuri considerați că ar fi benefice pentru creșterea acoperirii informațiilor despre vaccinare?	Activități educaționale adresate jurnaliștilor	37	5.9
	Activități educaționale adresate medicilor de familie	46	7.4
	Materiale informative pentru părinți	181	29.0
	O campanie de informare cu implicarea activă a autorităților din domeniul sănătății	361	57.8
Dacă ați refuza vaccinarea, care este atitudinea pe care ați vrea ca medicul dumneavoastră de familie să o adopte?	Declarație pe proprie răspundere, a asumării riscurilor nevaccinării, contrar avizului medical	123	19.6
	Să nu se implice	43	6.9
	Să vă consilieze și să programeze o nouă întâlnire, arătându-și disponibilitatea de a veni în întâmpinarea temerilor dumneavoastră exprimate cu argumente științifice riguroase	347	55.5
	Să vă pună la dispoziție materiale informative privind vaccinurile	112	17.9
Ați dori modificarea PNI (Programului Național de Imunizare) prin introducerea/eliminarea unui vaccin?	Da	434	69.4
Credeți că PNI ar trebui să nu mai fie obligatoriu?	Da	108	17.3

Această întrebare am analizat-o și prin prisma altei întrebări cu referire la cele mai îngrijorătoare efecte adverse pe care părinții le-au observat, iar cele mai multe au fost în urma vaccinului ROR. Se evidențiază astfel lipsa de informare a populației, deoarece vaccinul ROR este lipsit, în proporție de 80% de efecte adverse, iar atunci când acestea apar sunt similare celorlalte vaccinuri: febră ușoară, eritem și durere locală, tumefiere minoră la nivelul locului injectării vaccinului, dar și a încheieturilor.

Din răspunsurile primite la partea a treia a chestionarului am aflat că majoritatea respondenților se cred corect înștiințați în legătură cu informațiile despre vaccinare (75,2%), însă nu toți le consideră suficiente. Un lucru îngrijorător pe care l-am observat că nu toți medicii de familie își informează pacienții privitor la imunizare (29,9%), dar și cei care au fost informați, în procent majoritar, consideră utilă, pentru liniștea lor, actualizarea periodică a cunoștințelor medicilor de familie privind vaccinarea (76,0%). Medicul de familie ar trebui să nu fie numai un bun profesionist, ci și un prieten al pacientului și un psihoterapeut, explicându-le acestora, chiar și celor mai reticenți, tot ce implică procesul de vaccinare, de la beneficii, riscuri, până la efecte adverse și susținute cu argumente științifice. Majoritatea părinților ar prefera consilierea și o programare ulterioară spre o nouă întâlnire, medicii arătându-și disponibilitatea de a veni în întâmpinarea temerilor pacienților (55,5%).

Părinții ar fi deschiși oricăror forme de informare, majoritatea consideră că ar fi oportună desfășurarea unei Campanii Naționale de Informare a populației generale, și cea mai mare încredere în cazul unei campanii ar fi cea prezentată de Ministerul Sănătății. Acest aspect este de înțeles având în vedere că este cea mai mare autoritate din domeniul sănătății, și de aici ar trebui să plece inițiativa principală de a remedia problema defectuoasă a imunizării.

Datorită progreselor mari pe care le-a făcut medicina în ultimii ani, copiii pot fi protejați de boli mai bine decât oricând. Boli care cândva răneau sau chiar ucideau mii de copii, sunt acum eradicate sau aproape de extincție în primul rând datorită efectivității și siguranței vaccinurilor. Poliomiелita este exemplul cel mai elocvent pentru a demonstra efectivitatea vaccinării. Vaccinurile sunt oferite spre folosire după o lungă analizare de către medici, oameni de știință și reprezentanți medicali [10, 11].

“De ce să-mi vaccinez copilul? Îi pot oferi imunitate pe căi naturale. Mai bine să facă boala decât vaccinul care cine știe ce efecte poate avea” – este o reacție din ce în ce mai frecventă a părinților în ultimul timp. Părinții consideră de câțiva ani că decizia de a vaccina este a lor, iar dreptul de a decide este însoțit de datoria de a se informa. Problema apare atunci când aceste persoane se informează din surse neavizate medical.

Se mai identifică pe internet: *“Vaccinurile dau paralizie”* sau *“Din cauza vaccinurilor, copilul poate face autism”*. De câte ori nu s-au auzit aceste afirmații? Dar se pune întrebarea: De la cine ați auzit? Este vorba de o sursă

avizată în domeniu? Poate o cunoștință? O vecină? Ați citit pe internet? Ale cui sunt site-urile, blog-urile?

Ideea că vaccinurile ar putea dezvolta diferite boli sau chiar decesul începe să-și întindă rădăcinile tot mai mult pe internet în zilele noastre. Aparent, unele forumuri o prezintă chiar ca o conspirație mondială cu rolul de a reduce populația lumii. Acest lucru combinat cu faptul că vaccinurile sunt oferite fără cost de către Ministerul Sănătății, a făcut ca părinții să devină și mai suspicioși. A fost prezentată ca o problemă de actualitate ce reprezintă exact nivelul socio-economic și cultural al României : *„În România din zilele noastre nu este bine în nici un fel. Dacă ți se oferă ceva gratis, devii sceptic. Te întrebi de ce? Când trebuie să plătești, te întrebi de ce este așa de scump? Dar atunci când plătești, trăiești cu sentimentul că ai plătit pentru un serviciu de calitate”*. Despre cât de puțin bune sunt vaccinurile există zeci de topicuri în care mămicile se sfătuiesc unele pe altele. Dar, cele mai multe dintre aceste păreri, nu derivă din medicina bazată pe dovezi, măsurabile fizic, în fiecare zi, care stă la baza cursurilor de medicină și ghidurilor de practică. Pe unele forumuri de discuții, vaccinurile sunt considerate experimente care servesc companiilor farmaceutice. Mamele nu au încredere în acestea și spun că *“ar face și ar zice orice pentru a-și vinde produsul”* și că, de fapt, companiile farmaceutice sunt marile câștigătoare, făcând profit de pe urma vânzării vaccinurilor, ulterior faptului că acesta a fost testat mai întâi pe copiii lor [12-16].

Vaccinarea este o problemă de mare interes în momentul actual, deoarece apar din ce în ce mai mulți oameni care sunt convinși că vaccinarea nu este cea mai bună soluție pentru imunizare și că totul este o mare manipulare la nivel mondial, așa-numiții „antivaxeri”. Ca părinte, aduni informații despre scăunelele de mașină, mâncarea bio și alte lucruri care să-ți țină copilul în siguranță, dar nu și despre vaccinuri. Cine este vinovat? Medicul de familie, Ministerul Sănătății sau pediatrii?

CONCLUZII
În urma studiului efectuat putem concluziona că nivelul încrederii populației în ceea ce privește imunizarea este în continuă scădere. Fie că este vorba de informații insuficiente sau incorecte, teama de componentele vaccinului, modul de administrare al acestuia, efecte adverse sau riscurile nevaccinării, pacienții devin reticenți prin tot amalgamul de date eronate culese în mod haotic de la diferite surse neavizate.

Tot mai mulți oameni preferă internetul, adică comoditatea, în dezavantajul surselor avizate, cum ar fi medicii de familie sau literatura de specialitate. Dar prin lipsa informațiilor pertinente despre vaccinare și implicarea unor personalități cu o credibilitate imensă în fața cititoarelor, care fac propagandă negativă imunizării s-a ajuns la ora actuală la o epidemie de rujeolă cu peste 30 de decese în rândul copiilor.

Un scenariu pro-vaccinare ar fi prin adoptarea Legii Vaccinării care aduce responsabilități clare pentru fiecare dintre părinți: statul se angajează să existe stoc suficient de vaccin (să existe permanent un stoc de rezervă de vaccinuri și consumabile cel puțin egal cu necesarul anual, cu termen de valabilitate de minim 18 luni), să existe evidente clare și comunicare eficientă (site-ului informativ din domeniul .ro "www.desprevaccin.ro"), să fie publicate transparent efectele adverse observate, să fie vaccinați DOAR copiii care nu au contraindicații.

Medicul de familie trebuie să asigure acoperirea vaccinală optimală în rândul persoanelor cărora le acordă

servicii medicale. În cazul părinților care sunt plecați din țară și care lasă copii eligibili la vaccinare în grija unor membri ai familiei ori a altor persoane, în condițiile prevăzute de lege, sunt obligați să desemneze o persoană responsabilă cu însoțirea copilului la vaccinare.

În era vitezei, rădăcinile neîncrederii se întind tot mai mult, pacienții bazându-se excesiv pe informațiile preluate online. Asta nu înseamnă că nu există soluții care pot avea un uriaș succes, dacă sunt implementate cât mai repede posibil.

Bibliografie

1. BURLEA M., Ioana ANCA, Doina AZOICĂI, et al. Recomandări de vaccinare în pediatrie, Editura Medicală Amaltea, București, 2012, ISBN: 978-973-162-102-9.
2. General recommendation on immunization – Recommendation of the Advisory Committee on Immunization Practice and the American Academy of Family Physicians; MMWR, 2012, 51, RR-2, 1-35.
3. Irina BRUMBOIU, BOȘAN I.S.. Metode epidemiologice de prevenire și combatere a bolilor infecțioase. Editura Medicală Universitară "Iuliu Hațieganu", 2006, 18-43.
4. Lucia ANDRIEȘ, Elena BEREZOVSCAIA, Marina CARAUȘ et al. Maladiile alergice: aspecte epidemiologice, patogenetice, clinice, de diagnostic, tratament și profilaxie recomandări metodice, Chișinău, Centrul Editorial-Poligrafic Medicina, 2010, ISBN 978-9975-4163-0-6
5. <http://www.csid.ro/health/vaccinuri/vaccinări-cu-obligativitate-generală-11304260/www.csid.ro>. [Accesat: 02.11.2017.]
6. http://www.who.int/immunization/programmes_systems/supply_chain/benefits_of_immunization/en/. [Accesat: 03.11.2017.]
7. <https://cnsb.ro/index.php/informari-saptamanale/rujeola-1/801-situatia-rujeolei-in-Romania-la-data-de-24-11-2017>
8. https://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/measles/epidemiological_data/Pages/Number-of-measles-cases-2016.aspx [Accesat: 04.11.2017.]
9. <https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/media/en/publications/Publications/27-02-2017-RRA-Measles-Romania>. [Accesat: 04.11.2017.]
10. SALMON D.A., MATTHEW Z. DUDLEY, JASON M. GLANZ, SAAD B. OMERE. Vaccine hesitancy: causes, consequences, and a call to action. Vaccine; 2015, 33(4):66-71.
11. Mihaela H. ROXANA, Luiza M. BUTOI, Ioana GEORGESCU, Mădălina PREDA, COSTIN O., Mihaela ȘTEFĂNESCU, et al. Vaccinarea, încotro? Studiu retrospectiv într-o clinică de pediatrie/Whither the vaccination? Retrospective study in a pediatric hospital. Infectio. Ro; 2016, 46:22.
12. CRĂCIUN C., BABAN A. "Who will take the blame?": Understanding the reasons why Romanian mothers decline HPV vaccination for their daughters. Vaccine; 2012, 30.48: 6789-6793
13. PENȚA, MA. BĂBAN A. Mass media coverage of HPV vaccination in Romania: a content analysis. Health Educ Res; 2014, 29.6:977-992.
14. PENȚA, MA. BĂBAN A. Message Framing in Vaccine Communication: A Systematic Review of Published Literature. Health communication; 2017:1-16.
15. VOIDĂZAN S, Monica TARCEA, MORARIU S.H, Claudia Andreea NISTOR, Cosmina UZUN, DOBREANU M. "Knowledge, practices, and barriers to vaccination against Human Papilloma Virus infection: addressing a group of doctors in Romania", Management in Health, Research; 2015, XIX/3:32-37
16. VOIDĂZAN, S., MORARIU, S. H., TARCEA, M., MOLDOVAN, H., DOBREANU, M. Human Papilloma Virus (HPV) Infection and HPV Vaccination: Assessing the Level of Knowledge among Students of the University of Medicine and Pharmacy of Tirgu Mures, Romania. Acta Dermatovenerologica Croatica; 2016, 24:193-193.